

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100254

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-05-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Веремеєнко Тарас Ростиславович

2. Veremeienko Taras R.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Культурологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-04-2023

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 03.034.001

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31.91.11, 18.31.09.19, 18.09.33

Тема дисертації:

1. Києво-Лаврська церковно-мистецька школа XVIII – початку XIX століття: історія, художня спрямованість, майстри

2. Kyiv-Lavra church-art school of the XVIIIth – early XIXth centuries: history, artistic orientation, masters

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню історії Києво-Лаврської церковно-мистецької школи XVIII – початку XIX століття та альбомам малюнків її представників. У дисертаційній роботі проаналізовано та систематизовано історіографію проблеми, джерельну базу. Стан збереженості джерельної бази на сьогодні в Україні є недостатнім: багато архівних джерел було знищено або вивезено до московщини. Проте ті джерела, які збереглися, були використані нами у дослідженні історії малярні та мистецьких характеристик альбомів малюнків. Послугували для розкриття заявленої теми фондові матеріали з

Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (ф. 128) та Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені Володимира Вернадського (ф. 229). Опрацювання архівного фактажу дозволило уповні дослідити історію малярні та творів мистецтва, ретельний аналіз лаврських малюнків уможливив побачити не тільки унікальність сюжетів, а й виявити особливості навчального процесу та власників альбомів. Для дослідження представленої проблематики було використано багато методів різних дисциплін, зокрема, історії, мистецтвознавства, культурології. З низки історичних методів послуговувалися такими: історико-системним, історико-порівняльним та палеографічним, з мистецтвознавчих та культурологічних – іконологічним, атрибутивним. Наукова новизна полягає в тому, що було досліджено історію діяльності Лаврської малярні від початку власне її існування, тобто з XI століття і до XVIII століття включно. Було встановлено, що ця установа іменувалася як малярня. Тут керівні посади займали начальники, які мали художній хист та інші навички. Нами було встановлено невідомі раніше імена та роки управління керівників малярні, а саме – Іван Максимовича, Феоктиста (Теоктиста) Павловського, Олімпія Галика, Романа, Ігната, Пахомія, Володимира, Захарія Голубовського. Уперше було опубліковано та проаналізовано список майна малярні та її начальників. Ми переконалися про заможність та статусність керівників, а також знайшли факти про наявність усіх необхідних для роботи та навчання інструментів. Уперше у дисертаційній роботі опубліковано низку малюнків з вказівками про послідовність обарвлення та необхідні фарби. Завдяки цим написам було встановлено, що колористика цих малярських творів, як і тодішніх українських ікон, розписів в українських храмах, була дуже яскравою, насиченою, на відміну від московитського іконопису. При аналізі встановлено авторство цих малюнків та приналежність цілого альбому одному авторові. Крім того, уперше було опубліковані текстові замітки учнів та майстрів лаври, які присвячені різним темам – релігійним, філософським, інформаційним та побутовим. У дослідницькій роботі доповнено переклади українських назв фарб, речовин та кольорів, зокрема, з'ясовано, що деякі слова мали як українське, так і європейське походження. У дисертації обґрунтовано цінність, унікальність, роль та значення лаврських альбомів, які були створені в Лаврській малярні. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що представлені напрацювання можуть бути використані як окрема тема або предмет з історії України, історії української культури, історії українського ікономалярства, історії староукраїнської мови у вищих навчальних закладах. Матеріали можуть бути використанні у навчальних посібниках, а малюнки служитимуть як взірці для нових перспектив розвитку українського барокового мистецтва як в Україні, так і за кордоном. Ключові слова: мистецтво, бароко, іконопис, малярство, малярня, Києво-Печерська лавра, «кужбушки», історія України.

2. The dissertation is dedicated to the complex history of the Kyiv-Lavra church-art school of the XVIII – early XIX centuries and albums of drawings. In the dissertation work were analyzed and systematized the historiography of the problem, the source base. The state of preservation of the source base in Ukraine is not sufficient today. Because a lot of archival sources were destroyed or taken to Moscow. However, the saved sources were used in the study of the history of icon-painting workshop and albums of drawings. The saved sources were used from the Central State Historical Archive of Ukraine, Kyiv (fund 128) and the Institute of Manuscripts of the Volodymyr Vernadsky National Library of Ukraine (fund 229). It helped to explore the history of icon-painting workshop and works of art. Moreover, the study of lavra drawings made it possible to see not only the uniqueness of the plots, but also the educational process and the owners of the albums. A lot of methods from different disciplines were used to study this issue – history, art history, culturology. In historical methods – historical-systemic, historical-comparative and paleographic. In art history and cultural methods – iconological, attributive. The scientific novelty is that was investigated history activities of the Lavra icon-painting workshop since beginning existence that is from the XIth century and in the XVIIIth century. It was found that this institution was called a in ukrainian malyarnya. In icon-painting, the leading position had by superiors who had artistic skills and other skills. It was investigated new names and years of management of icon-painting workshop chiefs. These chiefs were Ivan Maksymovych, Feoktist (Teoktit) Pavlovsky, Olimpiy Halyk, Roman, Ignat, Pakhomiy, Volodymyr, Zakhariy Holubovsky. For the first time were published and analyzed a list of the property of the icon-painting workshop and chiefs. This indicates that the chiefs were very wealthy, so at icon-painting workshop had all tools for study

and work. For the first time in this work, some drawings were published. These are the drawings where it was written in what color, paint, it was necessary to paint the drawings. Thanks to these inscriptions, it was established that the color of these drawings, as well as ukrainian icons of that time, paintings in ukrainian churches were very bright, rich, in contrast to muscovite icon-painting. In some of these drawings, the authorship and belonging of the entire album to one author were established. In addition, for the first time, text notes of students and masters of the Lavra were published, which related to various topics – religious, philosophical, informational and everyday topics. The translation of Ukrainian names of paints, substances and colors has been supplemented. It was found that some words were of both Ukrainian and European origin. The dissertation substantiates the value, uniqueness, role and significance of the lavra albums, which were created in the Lavra icon-painting workshop. The practical significance of the results of the dissertation research is that the research can be used as a separate topic or subject on the history of Ukraine, history of Ukrainian culture, history of Ukrainian economics, history of the old Ukrainian language in the universities. These materials can be used in textbooks, and drawings – as a model for a new impetus to the development of Ukrainian baroque art, both in Ukraine and abroad. Key words: art, baroque, icon-painting, painting, painting, Kyiv-Pechersk Lavra, "kuzhbushki", history of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кара-Васильєва Тетяна Валеріївна

2. Kara-Vasylyeva Tetyana Valeryevna

Кваліфікація: 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козак Назар Богданович

2. Kozak Nazar B.

Кваліфікація: 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дундяк Ірина Миколаївна

2. Dundiak Iryna Mykolaiivna

Кваліфікація: 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурковська Любов Володимирівна

2. Burkovska Lyubov Volodymyrivna

Кваліфікація: 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степовик Дмитро Власович

2. Stepovyk Dmytro Vlasovych

Кваліфікація: 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Найден Олександр Семенович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Найден Олександр Семенович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.